

na to da li insistiramo na nekim jezičnim strukturama ili razvijamo pismenost (uostalom, uvijek se radi o jeziku). Osnovna vrijednost mora im biti da se osnivaju na životnim situacijama, da su koncipirane tako da potiču kreativnost učenika i da su zapravo živi govorni jezik.

Napustimo klasične školske zadaće koje su zahtijevale posebne pripreme učenika i bile bauk za njih (koliki su učenici već imali gotove sastavke pod klupom!). Provodimo ono što konkretna situacija zahtijeva — pismene vježbe (exercises) koje su organski nastavak prethodnog rada u razredu.

(Napomena: Ne posjeduje svaki učenik sve ove navedene udžbenike. Škola je kupila po 25 primjeraka od svakog i ja ih po potrebi nosim u razred.)

Yvonne Vrhovac

ŠKOLSKE ZADAĆE

Pisanje školskih zadaća često zadaje nastavnicima poteškoće zbog toga što nije uvijek lako naći i pripremiti materijal koji će biti primjeren nivou znanja učenika, a u isto vrijeme i zanimljiv za učenike.

Gramatičko znanje pojedinih gramatičkih jedinica koje smo obradili tokom polugodišta provjeravamo najčešće kod učenika pomoću kratkih kontrolnih radova (obično dva tokom polugodišta), dok testom (jedan u polugodištu), kao kompleksnijim oblikom pismenog ispitivanja, provjeravamo ne samo učenikovo znanje gramatike i vokabulara nego također i razumijevanje nepoznatog teksta, sposobnost pisanja kratkih sastavaka i slično. Prema tome, najčešće je nepotrebno da školska zadaća služi za provjeravanje znanja gramatike, već će pomoću nje nastavnik vidjeti učenikovu sposobnost pismenog izražavanja na stranom jeziku, njegovo bogatstvo vokabulara i fraza te poznavanje ortografije.

Kod učenika koji uče francuski jezik kao drugi strani jezik školske zadaće najčešće su tematski vezane uz lekcije koje je nastavnik obradio, ali tako da se zadana pitanja uglavnom odnose na osobna iskustva učenika. Ako se služimo udžbenicima »Parlons et lisons« autoru Batušić-Montani, u prvoj godini učenja školska zadaća mogla bi glasiti ovako:

Ton ami, ta soeur et toi, vous êtes dans un café. Qu'est-ce que vous prenez? Tada ćemo učenicima dati prve dijelove rečenica koje će oni morati nadopuniti.

Npr. Dans le café je suis assis...

Mon ami est assis...

Ma soeur est assise...

Moi, je prends...

Ma soeur prend...

Mon ami mange beaucoup, il...

Ma soeur ne mange pas beaucoup, parce qu'elle... itd.

Na taj smo način dobili kratak sastavak, koji se sastoji od niza povezanih rečenica, a ujedno smo provjerili jesu li učenici usvojili fraze kao *en face de, à côté de, être assis(e)*, te vokabular koji se odnosi na konzumacije u kavani ili u slastičarnici.

Zadaća može glasiti i ovako.

Aujourd'hui c'est votre anniversaire!

Tada ćemo učenicima dati potpitanja, koja će im pomoći da napišu kratak sastavak. Npr.: *Quel âge avez-vous? Quel jour de la semaine invitez-vous vos amis? Combien d'amis invitez-vous? A quelle heure arrivent-ils? Qu'est-ce que vous préparez pour vos amis? Est-ce que vous faites le gâteau vous-même ou c'est votre maman qui le fait, ou bien vous l'achetez à la pâtisserie? Qu'est-ce que vos amis vous offrent? Vos amis et vous, est-ce que vous écoutez les disques? Quels disques écoutez-vous? Est-ce que vous dansez? ... itd.*

Na isti način možemo postaviti pitanja na temu: *Aujourd'hui vous allez chez l'épicier ili Vous êtes au rayon des moins de vingt ans, qu'est-ce que vous y achetez?*

Na ovom stupnju učenja možemo se koristiti i knjigom J. B. Heaton: *Composition Through Pictures*, koju smo nabavili za učenje vokabulara ne samo engleskog jezika, nego se njome koristimo u svim stranim jezicima koji se uče u školi. U toj knjizi-slikovnici imamo slikovno prikazane situacije koje su vrlo slične onima koje smo obradili u udžbeniku, npr. na tržnici, u dućanu, na izletu i sl. Za vrijeme zadaće svaki će učenik imati svoj primjerak navedene knjige, a kao zadatak zadat ćemo učenicima da najprije opišu sliku, a zatim da sastave kratak dijalog između prodavača i kupca koji su prikazani na slici. Na taj ćemo način provjeriti jesu li učenici usvojili vokabular, fraze i gramatiku iz lekcije te mogu li to svoje znanje upotrijebiti u situaciji koja je slična onoj koju smo obradili iz udžbenika, a ipak nova.

Na nešto višem stupnju učenja (2. god.) odgovore na pitanja na zadanu temu učenici će moći povezivati veznicima ili priložima vremena koje ćemo im dati u zagradi uz pitanje. Na taj ćemo način u sastavku dobiti već nešto složenije rečenice. Ako uzmemo kao temu *Mes projets de vacances*, pitanja bi izgledala ovako:

Où est-ce que tu passeras tes vacances? (et)

Combien resteras-tu là-bas?

Est-ce que tu feras ta valise seul(e) ou c'est maman qui la fera?

Qu'est-ce que tu mettras dans ta valise? (D'abord... et puis)

Qu'est-ce que tu emporteras encore?

Prendras-tu le taxi pour aller à la gare? (parce que)

Est-ce que ta valise sera lourde?

A la gare, chercheras-tu ton train? (et)

Est-ce que tu monteras dans le train tout de suite?

Dans le compartiment, est-ce que tu seras assis(e) près de la fenêtre?

(parce que)

Aimes-tu regarder par la fenêtre? itd.

Tako ćemo, služeći se isključivo vokabularom koji smo dosad obradili, provjeriti da li su učenici usvojili futur te leksik unatrag nekoliko lekcija.

U trećoj godini učenja možemo učenicima zadati temu npr. *Imaginez que votre ami parisien vous a emmené pour la première fois à la Tour Eiffel, ili Au quartier Latin, ili à la fête foraine de Montmartre. Quels questions vous lui poserez et quelles réponses il vous donnera.* Kod takve zadaće ko-

ristimo se vokabularom tekstova iz udžbenika koje smo s učenicima već obradili, a možemo im napisati na ploču i neke riječi ili konstrukcije koje želimo da upotrijebe, te ih na taj način usmjeriti i pomoći im da napišu sastavak tog tipa. Kod takve je zadaće vrlo važno da je učenici napišu u dijalogu, dakle da ih prisilimo da se užive u realnu, životnu situaciju, u kojoj bi se jednog dana mogli naći.

Kod učenika koji uče francuski kao prvi strani jezik, u 5. i 6. godini učenja služimo se, ovisno o nivou znanja, uglavnom sličnim tipovima zadaća, dakle odgovaranjem na pitanja, povezivanjem pitanja veznicima i sl. U 5. godini učenja imamo u udžbeniku nekoliko tekstova koji se odnose na Pariz (Sur les quais de la Seine, Le Marché aux puces, Au quartier du Marais) te možemo zadaću zamisliti ovako: *Imaginez que vous êtes à Paris et que vous vous êtes promené(e)...* (ovdje ćemo učenicima dati ime kvarta, ovisno o tekstu koji smo obradili). *Vous écrivez une lettre à vos parents en leur décrivant votre promenade.* Dakle, zadaća će imati oblik pisma, a kao pomoć možemo dati učenicima ili pitanja ili natuknice ili samo riječi, ovisno o nivou znanja koje će im pomoći pri sastavljanju zadaće. U istom udžbeniku imamo tekst *En colonie de vacances.* Taj tekst uglavnom obrađuje vokabular koji je već otprije poznat učenicima — plaža, kupanje, obroci, ples i pjesma. Prema tome, možemo učenicima pročitati tekst (oni će imati zatvorene knjige), objasniti im po koju nepoznatu riječ i dati slijedeću zadaću: *Faites sous forme d'une liste d'activités l'emploi du temps du petit Nicolas.* Učenicima možemo pomoći na taj način da ploču podijelimo na tri dijela: *le matin, l'après-midi, le soir*, a ispod toga napišemo neke riječi ili natuknice koje želimo da upotrijebe. Kod učenika koji uče francuski jezik 6. ili 7. godinu možemo se služiti slikama koje smo izrezali iz raznih listova (takvim se slikama obično koristimo kad u grupnom radu s učenicima obrađujemo reklamu). Od učenika ćemo tražiti da pomoću nekoliko pitanja dadu opis slike, opis osoba te da zamisle dijalog između osoba koje vide na slici. Takve su zadaće vrlo uspješne i učenici ih neobično vole, jer tako dolazi do izražaja njihova mašta i smisao za humor.

Kod učenika na najvišem stupnju učenja jezika možemo se osim s composition guidée na neku temu koristiti i slijedećim načinom pisanja zadaća. Izaberemo neki zanimljiv tekst, privlačan sadržajno za učenike, npr. o nekoj provali u banku ili u neki dućan, o krađi umjetnina i sl. Pročitamo tekst do polovine. Tada postavimo učenicima pitanja pomoću kojih želimo da napišu sažetak teksta koji su čuli, a zatim im kažemo da zamisle kraj priče. Upravo je nevjerojatno kako oni s užitkom pišu takvu zadaću, kako pokazuju dobro poznavanje jezika, te kako duhovito i s puno mašte sami pronalaze svršetak priče. Na tom nivou možemo učenicima dati i neku priču koju smo pripremili za njih na taj način da smo ostavili u tekstu samo glavne dijelove rečenica ili misli. Od učenika ćemo tražiti da na osnovi danih elemenata prošire priču ili je prerade prema svojoj mašti.

Na kraju bismo željeli istaći da se kod priprema takvih školskih zadaća, što se tiče tehničke strane, koristimo folijama i grafoskopom. Da ne bismo gubili na satu vrijeme pisanjem pitanja, riječi ili natuknica na ploču, pripremit ćemo sav taj materijal na folijama, pa će se učenici bez nekih poteškoća, nervoze ili gubitaka vremena moći tokom čitavog sata služiti projiciranom grafičkom slikom.